

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sihtasutus Rõngu Hooldekodu
anneli.salumaa@rongukodu.ee

15.11.2024 nr 5.1-3/26431-5

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.

1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.

1.3. Järelevalve teostamise kohad:

1.3.1. esimene tegevuskoht (uus maja) Valga mnt 9, Rõngu alevik, Elva vald, Tartu maakond;

1.3.2. teine tegevuskoht (vana maja) Valga mnt 9/1, Rõngu alevik, Elva vald, Tartu maakond.

1.4. Paikvaatluse aeg: 10.09.2024.

1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Kadri Plato, Inna Tamm ja Tõnis Palgi (järelevalve meeskonna juht).

1.6. Teenuseosutaja poolt osales järelevalvetoimingutes juhataja Anneli Salumaa.

1.7. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: päringud majandustegevuse registris (MTR) ja töötamise registris (TÖR), paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused klientide ja nende lähedastega ning hooldekodu töötajatega.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Sihtasutus Rõngu Hooldekodu ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. SHS § 21 lg 3, mille kohaselt hooldusplaani koostamisel hinnatakse hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust. Hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja. Kontrollitud hooldusplaanid ei sisaldanud hinnangut teenusesaaja tervishoiuteenuse vajadusele. Rikkumine on kirjeldatud punktis 3.3.3.

2.2. SHS § 21 lõige 4, mille kohaselt hooldusplaani peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärgi, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta. Rikkumine on kirjeldatud punktis 3.3.3.

2.3. SHS § 21 lg 5, mille kohaselt teenuseosutaja vaatab hooldusplaani üle vähemalt üks kord poolaastas. Vajaduse korral korrigeerib teenuseosutaja ülevaatamise tulemusel hooldusplaani. Teenusesaajate hooldusplaani on vaadatud üle hiljem kui üks kord poolaastas. Rikkumine on kirjeldatud punktis 3.3.3.

2.4. SHS § 22 lg 3, mille kohaselt hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja. Abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja. Tööajagraafikute kontrollist nähtus, et on esinenud olukordi, kus abihooldustöötajad töötavad ilma hooldustöötaja juhendamisetä. Rikkumine on kirjeldatud punktis 3.3.4.

2.5. Määruse 36 § 2 lg 5 punkt 8, mille kohaselt isikuhooldustoiminguks on abistamine ja juhendamine pesemisel, sealhulgas üle keha pesemisel vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas. Rikkumine on kirjeldatud punktis 3.3.2.

Võttes arvesse, et Sihtasutus Rõngu Hooldekodu on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama, teostab SKA järelkontrolli punktides 2.1., 2.2., 2.3., 2.4. ja 2.5. nimetatud rikkumiste kõrvaldamise üle 2025 aasta II kvartalis.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

SKA algatas 28.08.2024 riikliku järelevalve Sihtasutuses Rõngu Hooldekodu. Paikvaatlus tegevusloa SÜH000149 tegevuskohtades (Valga mnt 9 ja Valga mnt 9/1, Rõngu alevik) toimus 10.09.2024. Teave üldhooldusteenuse osutamise kohta (asutuse tutvustus, teenuskoha hind, registreerimine ja kontaktandmed) on avaldatud asutuse veebilehel <https://rongukodu.ee/>.

3.2. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Majandustegevuse registris (MTR) on 22 hooldustöötaja andmed, neist 11 on abihooldustöötajad. Hooldekodu juhataja 19.09.2024 edastatud hooldustöötajate nimekiri vastas MTR ja TÖR kantud andmetele.

3.3. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.3.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse nr 36 § 2 lõigete 1 kuni 3 kohaselt on väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse eesmärgiks tagada täisealistele isikutele turvaline keskkond ja toimetulek, teenuse osutajal tuleb tagada teenusesaajale hooldustoimingud, majutamine, toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused vastavalt hooldusplaani määratud tingimustele.

Üldhooldusteenust osutatakse Valga mnt 9 hoones (1. tegevuskoht), mis on kasutusele võetud hooldusravikeskusena 2009. aastal. ÜHteenust on 1. tegevuskohas lubatud osutada maksimaalselt 49 inimesele. Teenusesaajad on majutatud ühe kuni neljakohalistesse tubadesse. Tubade sisustamisel on arvestatud teenusesaajate soovide ja vajadustega. Kukkumiskriki ennetamiseks on ruumidesse paigaldatud käetoed. Tubades on kutsunginupud. Tagatud on ööpäevaringne hooldustöötajate kohalolek, päevasel ajal aitavad teenusesaajate aktiivset eluhoiakut säilitada tegevusjuhendajad. Elanike võimalusi värskes õhus viibimiseks võib hinnata heaks. Koridorides on piisavalt ruumi abivahendiga liikumiseks, sissepääsud on varustatud kaldteega. Tubades ja üldruumides loovad hubasust erinevad taimed. Elanike kasutuses on puhkenurk, kus on võimalik mängida lauamänge või vaadata televiisorit.; on ka raamatukogunurk koos arvuti kasutamise võimalusega.

Valga mnt 9/1 (endine haigla) on 2. tegevuskoht, üldhooldusteenust on lubatud osutada maksimaalselt 30 inimesele. ÜHteenuse osutamise ruumid olid paikvaatluse ajal puhtad ning õhk värske. Tubades on kutsunginupud, tagatud on ööpäevaringne hooldustöötajate kohalolek. Teenusesaajate aktiivust aitab säilitada tegevusjuhendaja. Hoones puudub lift või trepironija. Esimesele korrusele püütakse paigutada suurema hooldusvajadusega teenusesaajaid.

Hooldekodu elanike toit valmistatakse uue maja köögis ning jagatakse välja kolme toidukorrana. Lisaks pakutakse õhtuoodet. Mõlema tegevuskoha elanikud ja nende lähedased väljendasid rahulolu osutatava teenuse suhtes, tuues positiivselt esile hooldekodu asukoha (sh teenuste kättesaadavus) ning koduse ja turvalise õhustiku. Kohaliku omavalitsuse töötajad andsid kiitva hinnangu koostööle Hooldekoduga.

3.3.2. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

Määruse nr 36 § 2 lõigete 1 - 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenussaaja seisundis on olulisi muutusi ning võimaldada tutvuda hooldusplaaniga.

Hooldekodu ruume püütakse sisustada kodusarnaselt. Tubade vahetused toimuvad juhul, kui elanikud omavahel ei sobi. Töötajate sõnul jälgitakse, et privaatsust nõudvate isikuhooldustoimingute tegemisel on kõrvalised isikud ruumist lahkunud. Privaatsuse loomiseks on võimalik vajadusel kasutada kaasaskantavat sirmi. Teenusesaaja lähedase/kontaktisiku viivitamatu teavitamise kohustust täidab Hooldekodu juhataja. Küsitletud teenusesaajate lähedased märkisid vastustes, et suhtlus Hooldekoduga on meeldiv ning teavitused operatiivsed.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 5 on loetletud isikuhooldustoimingud.

Paikvaatluse käigus kogutud tõenditest ja Hooldekodu edastatud dokumentidest nähtub, et määruse § 2 lõike 5 punktid 1-7 ja 9-10 on täidetud. Teenusesaajad ja nende lähedased leidsid intervjuudes hooldajate töö kohta kiidusõnu. Paikvaatluse käigus kontrollitud teenusesaajate üle keha pesemise graafikust ja vestlustest hooldustöötajatega selgus, et määruse § 2 lõike 5 punkt 8 on täitmata. Teenusesaajate üle keha pesemine toimub harvemini kui ühel korral nädalas. Hooldekodu hooldustegevuste juhendi (kinnitatud käskkirjaga 29.10.2017 nr 1-3/15) kohaselt toimub kliendi üldine vannitamine kolm korda kuus või vastavalt vajadusele. Ametijuhendist lähtuvalt on pesija tööülesanneteks pesta igal tööpäeval hoolealused vastavalt graafikule. Juhatajalt saadud teabe kohaselt on teenusesaajate üle keha pesemine tagatud 12 päevase intervalliga, sest pesija (abihooldustöötaja) töötab osakoormusega ning tema eemal oleku ajal teised hooldustöötajad graafikujärgset pesemise tööülesannet ei täida.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 6 on loetletud terviseseseisundiga seotud toimingud.

Paikvaatluse käigus kogutud tõenditest ja Hooldekodu edastatud dokumentidest nähtub, et määruse § 2 lõike 6 punktid 1-6 täidetud. Esmaabi andmise koolitus Hooldekodu töötajatele toimus 24.09.2024.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 7 on loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

Paikvaatluse käigus kogutud tõenditest ja Hooldekodu edastatud dokumentidest nähtub, et määruse § 2 lõike 7 punktid 1 – 5 on täidetud. Hooldekodu asub kogukonna keskel, asutuses töötab neli osakoormusega tegevusjuhendajat. Läbiviidavad tegevused on regulaarsed ja mõtestatud. Teenusesaajatel on head võimalused värskes õhus viibimiseks ning sotsiaalsete kontaktide säilitamiseks. Hooldekodu korraldab vajadusel transpordi (tasu lisandub teenuse osutamise maksumusele).

3.3.3. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid.

Hooldekodu edastas kontrolliks kuue teenusesaaja hooldusplaanid (V.S., O.T., A.L., L.K., E.J., E.K). Kontrollitud hooldusplaanidest nähtub, et need on koostatud esimese kolme päeva jooksul alates teenuse osutamisega alustamisest. Teenusesaajate O.T., L.K., E.J. ja E.K. hooldusplaanid on koostanud ja allkirjastanud tegevusjuhendaja, tervishoiutöötaja allkiri puudub. Teenusesaajate V.S., O.T., A.L., L.K., E.J., E.K hooldusplaanid ei sisalda SHS § 21 lg 3 sätestatud hinnangut tervishoiuteenuse vajadusele.

SHS § 21 lõige 4 sätestab, et hooldusplaan peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta. Hooldekodus kasutusel olevad hooldusplaanide sisukord: 1. teenusesaaja üldandmed; 2. taust (sotsiaalne päritolu, perekonnaseis, haigused ja riskitegurid, toimetulek ja liikumine, kommunikatsioon, psüühika, hingamine, uni ja puhkus, vajaduste ja tunnete väljendamine, eluase, töö ja harrastused); 3. kliendi hooldusvajaduse hindamine (hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused, tegevuste ajakava/sagedus, tegevuste teostaja); 4. teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta.

Teenusesaaja A.L. 15.03.2024 koostatud hooldusplaanist nähtub, et hooldusteenuse osutamise eesmärk on sõnastatud hetkeseisundi hinnanguna „nägemine-halvenenud“ ning ette nähtud tegevuseks on „konsulteerida õega silmaarsti konsultatsiooni vajaduse osas“, kuid sellele ei järgne ajalist määratlust tegevuse toimumise tähtaja või sageduse osas. Sarnaseid puudusi esineb ka teistes kontrollitud hooldusplaanides.

SHS § 21 lg 5 sätestab, et teenuseosutaja vaatab hooldusplaani üle vähemalt üks kord poolaastas, kuid V.S. ja O.T. hooldusplaanide üle vaatamisega on hilinetud (V.S. 09.01.2023 koostatud hooldusplaan on üle vaadatud 10.10.2023 ja O.T. 02.10.2023. koostatud hooldusplaan on üle vaadatud 10.06.2024).

3.3.4. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi üldhooldusteenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada üldhooldusteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Hooldekodu töötajate nimekirjas on 18 hooldajat, kelle nimed on märgitud tööajatabelitesse; neist 12 vastab SHS § 22 lõike 4 punktides 1-3 sätestatud nõuetele, 10.09.2024 seisuga osales kuus abihooldustöötajat erialases täiendõppes. Lisaks nimetatutele töötab Hooldekodus neli osakoormusega tegevusjuhendajat (kolm neist MTRi kantud abihooldustöötajana) ning osakoormusega pesija (abihooldustöötaja). Vestlusest juhatajaga selgus, et täiskoormusega pesija leidmine on osutunud keeruliseks. Asutuse edastatud töötajate nimekirjast nähtus, et 23st töötajast kaheksa puhul on karistusregistri päringu põhiseisest taustakontrollist möödunud rohkem kui üks aasta.

Kontrollitud tööajagraafiktuest nähtub, et on esinenud päevi, kus 24tunnises vahetuses puudub SHS § 22 lõike 4 punktides 1-3 sätestatud nõuetele vastav hooldustöötaja. Näiteks 1. tegevuskohas (uus maja) töötasid 24tunnises vahetuses abihooldustöötajad ilma hooldustöötaja juhendamiset 07.09.2024 (L.R. ja L.T.), 19.09.2024 (Ü.L., L.T.); 2. tegevuskohas (vana maja) töötasid abihooldustöötajad 24tunnises vahetuses ilma hooldustöötaja juhendamiset 10.06.2024 (P.J. ja S.L.), 20.06.2024 (P.J. ja S.R.), 05.09.2024 (P.J. ja S.R.), 12.09.2024 (T.T. ja P.J).

3.3.5. SHS § 22¹ lg 6 kohaselt avalikustab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Vastavalt Sihtasutuse Rõngu Hooldekodu Nõukogu otsusele 14.11.2023. a. on alates 01.01.2024 hoolduskoha hind 1300 eurot, millest hoolduskulu on 620 eurot.

Teenuse osutamisega seotud kuludes sisaldub: majutus, ööpäevaringne hooldus, abi hügieenitoiminguis ja ravimite manustamisel, toitlustus 4 korda päevas, tegevusjuhendaja teenus, ruumide korrashoid ja pesu pesemine, invaabivahendid ja üldkulud. Teenuse osutamise maksumusele lisanduvad kliendi isiklikud kulutused (ravimid, transport, visiiditasud jms).

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel peaks Hooldekodus hoolduspersonalit kulu MTRi kantud vahetult teenust osutavate töötajate nimekirja alusel olema ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 620 eurot. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Lähtuda ööpäevaringse üldhooldusteenuse kvaliteedijuhiseses antud soovitusel teostada vahetult teenust osutavate töötajate kohta karistusregistri korduspäringud vähemalt üks kord aastas.

4.2. Pöörata senisest rohkem tähelepanu hooldusplaanide koostamise kvaliteedile, et hooldusplaanidesse märgitud hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamise tegevused ja sagedus ning teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta moodustavad terviku ja võimaldavad saada ülevaadet üldhooldusteenuse osutamise kulgemise kohta.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Palgi
järelevalve peaspetsialist